

2019. novemberi mérnök évfordulók, emlénapok + programok

3-30. – Magyar Tudomány Ünnepe címet viselő rendezvénysorozat

Az 1825-ös pozsonyi országgyűlésen november 3-án ajánlotta fel gróf Széchenyi István birtokai egyévi jövedelmét egy magyar tudós társaság létrehozására és Bolyai János hadmérnök 1823. november 3-án apjához írt levelében közölte először az abszolút geometria felfedezését. Hagyományosan ehhez a novemberi naphoz kötik a Magyar Tudományos Akadémia megalapítását. A jeles alkalomra emlékezve az MTA már 1997 óta szervez különböző rendezvényeket, 2003-ban pedig az esemény hivatalos rangra emelkedett: az Országgyűlés november 3-át a Magyar Tudomány Ünnepévé (MTÜ) nyilvánította. Az MTÜ az évek során egy hónapos rendezvénysorozattá nőtte ki magát, amelynek keretében országszerte, sőt határainkon túl is gazdag programokkal várják az érdeklődőket. Infó: <https://mta.hu/tudomanyunnep>

4. – 160 éve született Lóczy Lajos geológus

Pozsonyban született Lóczy Lajos (1849-1920) geológus, geográfus, egyetemi tanár. A Földtani Intézetben dolgozott, majd 1886-tól a budapesti Műegyetem rendkívüli tanáráként technikai geológiát adott elő. 1889-ben kinevezték a budapesti Tudományegyetemre az egyetemes földrajzi tanszék professzorává, ahol csaknem harminc évig tanított.

4. – Magyar Mérnöki Kamara Energetikai Tagozat Tolna megyei Szakcsoport alakulása

Pakson, a Csengey Dénes Kulturális Központban 17 óra kezdettel tartja alakuló ülését a Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Energetikai Tagozat (ET) Tolna megyei Szakcsoportja. A szakcsoporti vezetőség és a minősítő bizottság megválasztása, az ügyrend elfogadása után Lakatos Gábor villamosmérnök tart előadást a Paksi Atomerőmű kapacitás-fenntartási projekt aktuális helyzetéről. Infó: www.tmmk.hu

4-10. – Európai minőség hét és Minőségügyi világnapi rendezvények

Az Európai Minőségügyi Szervezet (European Organization for Quality - EOQ) idén is meghirdette az European Quality Week szakmai programsorozatot, mely magába foglalja a november 7-re (csütörtök) eső Minőségügyi világnapot (World Quality Day) is. EOQ először 1988-ban hirdette meg a minőségügyi világnapot, melyhez a magyar kormány 1992-ben csatlakozott. Az EOQ e felhívással a minőség iránti elkötelezettség fontosságára kívánta felhívni a figyelmet. A minőség-központú irányítási rendszerek megléte ma már világszerte az egyik legfontosabb versenyképességi tényező. A minőség magába foglalja a termékek és ennek biztosítása érdekében a gyártási technológiák, illetve a folyamatok dokumentált, azonos színvonalú biztosítását. 1989 óta világszerte szakmai rendezvényekkel ünneplik e világnapot. Európában az EOQ vállalta a szakmai koordinációt. Információ: www.eoq.org

5. – 120 éve született Radó Sándor geográfus

Újpesten született Radó Sándor (1899-1981) Kossuth-díjas geográfus, kartográfánk kiemelkedő személyisége. 1932-ben Lipcsében kiadta a világ első légi közlekedési útikönyvét. Pressgeo néven megalapította a világ első földrajzi-térképészeti sajtóügynökségét. A II. világháború idején felderítő-munkát végzett a szövetséges hatalmak számára. Emlékeit a Dóra jelenti c. memoárjában örökítette meg.

5. – 90 éve született Kékesi László építész

Jászteleken született Kékesi László (1929-1988) Ybl Miklós díjas építész. 1945-től építőmesterként dolgozott. 1949-től a Középület-tervező Vállalat (KÖZTI) munkatársa volt. Építész oklevelét csak 1959-ben szerezte meg a BME-n. Huzamosabb ideig dolgozott a Budavári Palota helyreállításán. Ezután hosszabb ideig a Középület-tervező Vállalat kirendeltség-vezetője és tervezője volt Nigériában Főbb művei: Növényvédő Állomás (Miskolc, Kaposvár), Budavári Palota „E” épület, egykori Karmelita Kolostor átépítése és a Várszínház helyreállítása, Hotel Termál (Hévíz), Hungarocamion üzletháza, Irodaház (Budapest, Ybl Miklós tér), TBC gyógyintézet (Csákvár)

5. – 190 éve született Kautz Gyula közgazdász

Győrött született Kautz Gyula (1829-1909) közgazdász, akadémikus, jogakadémiai tanár, belső titkos tanácsos, nemzetgazdaságtanunk első tudományos művelője. Ő volt az, aki bekapcsolta az európai tudományosságba a magyar gazdaságtant. 1902-től 6 éven át ő volt a Magyar Közgazdasági Társaság elnöke. 1904-1907 között az MTA alelnöki tisztségét töltötte be. Tagja volt a párizsi Societé d' Economie Politique-nak és a londoni Statisztikai Intézetnek is. A Széchenyi István Egyetem gazdaságtudományi kara és a Kautz Gyula Közgazdász Szakkollégium is az ő nevét viseli.

6-7. – MediaNet konferencia

A Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület szervezésében Budapesten kerül megrendezésre a MediaNet 2019 konferencia. A korábbi TV-konferencia megújításaként a hagyományok alapján ez a két évente tartandó rendezvény a hazai infokommunikációs szakma kimagasló médiatechnikai eseménye, elismert tudományos-szakmai fóruma. Résztevői elsősorban a cégek vezető szakemberei, kutató-fejlesztő projektvezetői, műszaki-technológiai döntéshozói.

Információ: <https://www.hte.hu/web/medianet2019>

7-8. – Géptervezők és Termékfejlesztők Szemináriuma

A Gépipari Tudományos Egyesület (GTE) Borsod megyei szervezete idén is a Miskolci Egyetem (ME) Gép- és Terméktervezési Tanszékén rendezi szokásos őszi rendezvényét, a Géptervezők és Termékfejlesztők immáron 35. Szemináriumát. Információ: www.gteportal.eu

8-9. – Gazdaság-informatikai konferencia

Budapesten, a Milton Friedman Egyetem ad otthont a 16. OGIK logójú országos gazdaság-informatikai konferenciának, ahol a kutatók, az oktatók, a fejlesztésekkel és üzleti alkalmazásokkal foglalkozó szakemberek fórumot kapnak az elért eredmények és a tapasztalatok megvitatására.

Információ: <https://njszt.hu/hu/event/2019-11-08/16-ogik-orszagos-gazdasaginformatikai-konferencia>

9. – 150 éve született Zorkóczy Samu mérnök

Radványban született Zorkóczy Samu (1869-1934) vaskohómérnök. Iskoláit Pozsonyban és Selmechányán végezte. Iparfejlesztő tevékenysége mellett jelentős társadalmi szerepet vállalt, több cikluson át volt elnöke az OMBKE-nek, a Magyar Anyagvizsgálók Egyesületének és alelnöke a Budapesti Mérnöki Kamarának.

10. – 180 éve született Benedek Pál mérnök

Hajdúböszörményen született Benedek Pál (1839-1909) mérnök, az Alsó-Szabolcsi Ármentesítő Társulat igazgató-főmérnöke, a Tisza-Körös közti egyik öntözőcsatorna tervezője (1867).

10. – 130 éve született Tetmajer Alfréd mérnök

Salgótarjánban született Tetmajer Alfréd (1889-1960) kohómérnök. Működését a pilseni Škoda műveknél kezdte. 1921-től az ózdi martinacélmű, utóbb a durvahengermű vezetője. Az 1930-as években az egész üzem vezetőjeként megépítette az új hengerművet, az ország akkor legmodernebb hengersorát, bővítette a gyár villamos- és vízellátását és megalapozta az első hazai ércelőkészítő mű és dúsítómű létesítését. Nagy része volt abban, hogy 1945-ben az ózdi üzem az elsőként kezdhette meg a munkát. 1949-től a Dunai Vasmű építésénél dolgozott, részt vett a vaskohászat vezető szerveinek munkájában.

10. – Tudomány világnapi rendezvények

A tudomány világnapja a békéért és a fejlődésért (rövidítve: Tudomány világnapja) az ENSZ Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) által támogatott ünnepnap, aminek célja a tudomány népszerűsítése. UNESCO kormányzati szervekkel és egyéb szervezetekkel is kapcsolatban áll. E napon: - Nyílt napokat tartanak egyes intézményekben, hogy a tudomány szerepét a békés fejlődésben bemutassák az érdeklődő lakosságnak; - Az iskolai osztályokba tudósokat és ismeretterjesztő előadókat hívnak meg, akik arról beszélnek, hogy a tudomány és a technológia hogyan változtatja meg a mindennapi életünket. - Ismertetik a tudományos életpályákat a fiatalok előtt; - Tudományos múzeumok speciális túrákat tartanak; - Egyes kormányok ezen a napon a nyilvánosság elé tárják a tudományos kutatások további támogatásának szándékát és módjait. A tudomány világnapja ötletét egy 1999-es konferencián ajánlották, amit Budapesten tartottak. Az UNESCO egy 2001-es konferencián jelentette be a tudomány világnapját, amit minden évben november 10-én tartanak. Első ízben 2002-ben ünnepelték meg. 2002 óta e napon adják át az UNESCO Tudományos Díjait is. Bővebb forrás: www.un.org

11. – Energiapolitikai eszmecsere

Az Energiapolitika 2000 Társulat a hazai energiapolitika aktuális kérdéseinek megvitatására havi rendszerességgel 17 órás kezdéssel Budapesten tartja az Energiapolitikai hétfő esték címet viselő sorozatát. A felkért előadó: Kovács Pál, a Paksi Atomerőmű kapacitásának fenntartásáért felelős államtitkár. A témakör: A nukleáris villanytermelés jövője. Bővebb információ: www.enpol2000.hu

12-13. – Minőségügyi szakemberek találkozója

A Magyar Minőség Társaság (MMT) Budapesten rendezi az immáron XXVIII. Magyar Minőség Hét szakmai programsorozatát, a minőségügyi szakemberek találkozóját. Információ: www.quality-mmt.hu

13. - Magyar nyelv napja

Annak emlékére, hogy 1844-ben e napon V. Ferdinánd – meghajolva a reformerek és a magyar nemzet több mint félévszázados követelése előtt –, szentesítette az 1844. évi II. törvénycikket, ezzel hivatalossá téve a magyar nyelvet hazánkban. A törvény megszületését joggal nevezhetjük a reformkor egyik legnagyobb győzelmének. Nemzetünk fejlődését, hagyományaink őrzését egyaránt szolgálja a nyelv, melynek őrzése, fejlesztése közös érdek és kötelesség, ugyanis nyelvében él nemzet.

13-14. – Logisztikai kongresszus

Budapesten rendezik a 9. TRANSLOG CONNECT logójú kongresszust, a közép-kelet-európai régió és a FÁK országok vezető iparágközi logisztikai és ellátási lánc menedzsment rendezvényét, ahol a régió vezető FMCG (fast-moving consumer goods – napi fogyasztási cikkek), autó-, elektronikai-, gyógyszer- és élelmiszeripari, ill. a legnagyobb élelmiszer és egyéb jellegű kereskedő cégeinek döntéshozója találkozik, hogy betekintést nyerjen a logisztika perspektíváiba, tapasztalatot cseréljen kulcsfontosságú kérdésekben, valamint megtalálja a szolgáltatásaik beszállítóit. Információ: www.translogconnect.eu

14. – 160 éves Jedlik Ányos dinamója

A Jedlik István néven született világhírű fizikaprofesszor dinamója 1859. november 14-én készült el. Az Ányos nevet a bencés rendben kapta, miután 1817-ben Pannonhalmára ment teológiát tanulni. Ezzel párhuzamosan Pesten fizikát, matematikát, filozófiát és történelmet tanult. 1822-ben Pesten bölcsészdoktorrá, Győrött tanárrá avatták. A dinamón kívül még számos találmányt dolgozott ki.

15. – Olimpiai ezüstéremmel jutalmazott terv

Hajós Alfréd (1878-1955) építészmérnök, az első magyar olimpiai bajnok (1896.) az 1924 évi nyári olimpiai játékok művészeti versenyében egy stadiontervvel ezüstérmel szerzett e napon Párizsban (Lauber Dezső építésszel közösen) úgy, hogy az első díjat nem adták ki. Ezüstérmel csak Hajós kapott, mivel a pályázatról Lauber Dezső (1879-1966) aláírása hiányzott, aki végül csak emlékéremben részesült.

16. – 130 éve született Erős Imre mérnök

Szarvason született Erős Imre (1889-1974) Kossuth-díjas építészmérnök. 1912-től kisebb cégeknél mint statikus dolgozott, majd MÁV alkalmazott lett. 1923-ban baloldalinak ítélt magatartása miatt nyugdíjazták. 1923-1945 között a Dénes és Erős „Mansard” házépítő szövetkezet társtulajdonosaként működött. 1945-től nyugdíjba vonulásáig, 1955-ig a Vasbeton Gyárépítő Nemzeti Vállalatnál, majd az ebből alakult 23/1. Áll. Építőipari Vállalatnál volt főmérnök. Az 1910-es években tervezte az 1970-es évekig gyártott vasbeton keresztaljazatot a talpfák kiváltására. Ekkortájt szabadalmaztatott zsaluzás nélküli födémtervet. Az 1920-40-es években több, azóta műemlékké nyilvánított épületet (pl. Rezső téri fogadalmi templom; az Átrium ház és mozi; Régiposta u. 13.) tervezett. 1945 után részt vett a Szt. János Kórház több épületének helyreállításában. 1946-tól elvégezte a Budapesti Rendőrfőkapitányság (a volt Adria Biztosító) lebombázott vasbeton vázszerkezetének felújítását, megépítette a Gubacsi hídfőnél az első, előregyártott elemekből készült lakóépületet. Mint a 23/1. Áll. Építőipari Vállalat főmérnöke irányította a Népstadion kivitelezési munkálatait.

17. – 160 éve született Farkass Kálmán mérnök

Lovasberényben született Farkass Kálmán (1859-1953) mérnök. Az Országos Vízépítési Igazgatóság munkatársaként a közegészségügyi mérnöki szolgálat megszervezője és első vezetője volt. Ő tervezte Veszprém város vízművét (1894), a Mezőség regionális vízellátására készített úttörő terve a világháború és az azt követő békeszerződés miatt nem valósulhatott meg. *"A sík területen fekvő és vízfolyásoktól távol eső hazai városok csatornázása"* című tanulmányát a hazai mérnökegyet aranyéremmel tüntette ki.

18. – 230 éve született Keczkés Károly mérnök

Lőcsén született Keczkés Károly (1789-1856) vízépítő mérnök. Diplomáját 1822-ben szerezte a pesti Institutum Geometricumban. 1823-tól a Duna feltérképezésének mérnöke, 1829-ben hajózási mérnök. 1830 körül a Rábán és a Pinkán felméréseket végzett, szabályozási terveket készített. 1837-ben Pozsonyba helyezték a Duna szabályozásához. 1844-ben az országos építési főigazgatóság főmérnöke. Ettől fogva kezdett a Tisza-szabályozás ügyeivel foglalkozni. Vásárhelyi Pál halála után 1847 elejétől a Tiszavölgyi Társulat főmérnöke. 1848-ban Széchenyi István megbízta a Duna-szabályozási tervek felülvizsgálatával. Működése a Tiszán a szabadságharc kitörésével megszűnt. 1853-ban középítési felügyelőként a bécsi kereskedelmi minisztériumba helyezték és rábízták a magyarországi vízügyek vezetését. 1855-ben az Alsó-Tisza áradásainak okait vizsgálta. Ez évben próbálták ki saját találmányú kotrógépét a bogyiszlói átvágásban.

19. – 100 éve született Kézdi Árpád mérnök

Komáromban született Kézdi Árpád (1919-1983) Állami díjas mérnök, egyetemi tanár, akadémikus. A BME vasútépítés és földművek tanszék világhírű vezetője, Jáky professzor mellett dolgozott, majd 1950-től utódja lett. Tudományos munkája elsősorban a talajfizika és földművek területén jelentős. Kutatási területe a geofizika volt, legjelentősebbek a talajfizikával és a mélyalapozással kapcsolatos eredményei.

19. – 200 éve született Csánk Nándor mérnök

Pakson született Csánk Nándor (1819-1884) vízmérnök, Tisza-szabályozási társulati főmérnök, a Szernye-mocsár térképezője. A Bereg-megyei Tisza-szabályozási Társulat védtöltésezési munkálatai 1850-ben vettek új lendületet. Az első szakasz 1863-ban zárult le, amikor a védművek nagy része el is készült Csánk Nándor vezetésével.

20. – 70 éve adták át a forgalomnak az újjáépített Lánchidat

1849-ben elkészült a Duna-völgy legnagyobb nyílású függőhídja, a Budát és Pestet összekötő Lánchíd. 1949. november 20-án átadása századik évfordulóján felavatták a németek által 1945-ben felrobbantott és újjáépített Széchenyi István Lánchidat.

21. – Magyar Energia Szimpózium – 2019

A Magyar Energetikai Társaság ismét megrendezi éves Kárpát-medencei találkozóját, a Magyar Energia Szimpóziumot, idén Dekarbonizáció, decentralizáció, digitalizáció jellegével. A rendezvénynek ezúttal a Magyar Mérnöki Kamara új székhelye (1117 Budapest Szerémi út 4.) ad helyet. A részvétel térítésmentes, azonban a terem befogadóképességének korlátossága miatt regisztrációhoz kötött! Bővebb információ: www.magyarenergetika.hu

21-23. – Balatoni ankét – 2019

A Gépipari Tudományos Egyesület (GTE) Százhalombattai Területi Szervezete és a Magyar Hegesztési Egyesület, mint társszervező a 40. őszi balatoni (korábban csopaki) ankétját a „XX. századi problémák megoldása XXI. századi módszerekkel a nyomástartó rendszerek gyártása, javítása, karbantartása, vizsgálata területén” címmel Siófokon, a Magistern Hotelben rendezi. Információ: www.gteportal.eu

23. – 70 éves hazai villamosenergia-rendszerirányítás

A Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zrt. elődjét, az Országos Villamos Teherelosztót (OVT) 1949 szeptemberében hozták létre. Az OVT az első menetrendet október 24-én adta ki az a nagyfeszültségű hálózathoz csatlakozó erőművek számára. Ezt követően, november 23-án írták az első bejegyzést az Országos Diszpécser Szolgálat üzemi naplójába, így az addig egymástól függetlenül működő területi villamosenergia-szolgáltatók összekapcsolásával megszületett a hazai rendszerirányítás.

25. – 40 éve üzembe-helyezett tízcsápos kút

1969-ben e napon a Fővárosi Vízművek részeként üzembe helyezték a Horány-Surányi Vízmű-rendszer tízcsápos kútját, amelyek napi 50 000 m³ víztermeléssel növelték a Vízművek kapacitását.

25-30. – Országos Magyar Épületgépész Napok

2018-ban első alkalommal került megrendezésre az Országos Magyar Épületgépész Napok, az OMÉN, amely céljában a szakterület országos megmutatkozásának fontos kezdése volt. Az OMÉN első éve sikeres és eredményes volt, köszönhetően valamennyi rendezőnek, szervezőnek és közreműködőnek. Az első év tapasztalatai csak megerősítenek a cél helyességében és erőt adnak/adhatnak a folytatáshoz. Így ebben az évben november 25-30. között is lesz OMÉN, mely céljaiban változatlanul, a tapasztalatok felhasználásával kerül megrendezésre. Információ: www.talalkozzunk.hu

26. – 20 éve korszerűsített szennyvíztisztító-telep

1999-ben e napon a "*Kiemelt városok szennyvíztisztítása*" elnevezésű kormányzati program keretén belül befejeződött a Délpesti Szennyvíztisztító Telep szennyvízvonali bővítése és korszerűsítése, amelynek új létesítményeit Katona Kálmán vízügyi miniszter és Domszky Gábor főpolgármester avatták fel. A bővítés révén lehetővé vált Dél-Budapest csatornahálózatának fejlesztése és az itt keletkezett szennyvizek ettől kezdve nem közvetlenül, hanem megtisztítva jutnak a Dunába. A szennyvíztisztító telepen beépített BIOFOR tisztító egység jelentősen csökkenti a lényegében állóvíznek tekinthető Ráckevei (soroksári) Duna-ág nitrogén és foszfor terhelését. A tervezők a HIDROKOMPLEX Kft, a FŐMTERV Rt., valamint a HYDROCHEM Kft. szakemberei voltak, a technológiát a Philipp Müller GmbH. szállította.

27. – 130 éve született Finkey József mérnök

Sárospatakon született Finkey József (1889-1941) bányamérnök, műegyetemi tanár, akadémikus. 1926-tól a BME soproni Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Főiskolai érc- és szénélőkészítéstani tanszékének és intézetének tanára volt. Alapvető munkát végzett az érc- és szénélőkészítés elméletének kidolgozása terén. Gyakorlati eredményei közül kiemelkedő jelentőségű a recski ércélőkészítő terve, a hazai barnaszenek megjavítását szolgáló Finkey-féle légszér, valamint a szénbrikettek hazai kötőanyagok felhasználásával történő előállítására vonatkozó szabadalma.

27. – Szolár Konferencia – Szakmai- és befektetői Workshop

A 2010-ben alakult Magyar Napelem Napkollektor Szövetség által az Óbudai Egyetemen megrendezésre kerülő 9. Szolár Konferencia – Szakmai- és befektetői Workshop főbb célja a szakemberek és befektetők találkozása, sikeresebb együttműködése, új napelemes projektek elősegítése, a beruházók döntésének megkönnyítése és a kivitelezőkkel történő kapcsolatok építése. Információ: <http://www.mnnsz.hu>

27. – NJSZT szakkonferencia

Neumann János Számítógép-tudományi Társaság, mint neve is utal rá, és a névadó tudós hagyománya miatt is eredendően tudások társulása is. E kiinduló alap, forrás egy kicsit háttérbe szorult az utóbbi időben. E lábnak, oszlopnak újra nagyobb fókuszot kíván adni az új NJSZT vezetőség. Ezért hirdetik meg a konferenciát, megteremtve az alkalmat, hogy a szakmaiságot erősítsék, a tudás hálózatát, a hazai Neumann-tudástérképet felrajzolják. Cél: a tudásátadás, találkozás, egymás megismerése, kapcsolatépítés, és a meglévő eredményekre való figyelemfelhívás legyen a középpontban. A részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Infó: https://njszt.hu/hu/form/njszt-szakkonferencia_2019

28-29. – Nukleáris technikai szimpózium

A Magyar Nukleáris Társaság (MNT) idén Budapesten rendezi az ünnepi közgyűlését és a XVIII. Nukleáris technikai szimpóziumát. A szimpózium elsődleges célja a hazai műszaki- és tudományos eszmecsere elősegítése, egymás kölcsönös tájékoztatása a folyó szakmai tevékenységekről. Minden nukleáris technikához kapcsolódó, érdeklődésre számot tartó eredménnyel, ismertetéssel lehet szerepelni, amennyiben a szervező bizottság azt befogadja és a programba illeszti. Információ: <http://nuklearis.hu/>

Felhasznált irodalom:

- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban – MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának kötetei*
- *História – Tudósnaplár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók - <http://tudosnaplar.kfki.hu/historia/>*
- *Mérnökök évfordulói 2019-ben – Magyar Mérnöki Kamara (www.mmk.hu) Történeti Bizottsága*
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig – 1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK*
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. – 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
- *Egyéb életrajzi és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök